

Plan för arbetet med lika rättigheter och lika möjligheter

2021/2022

Skolans främjande och förebyggande arbete för att motverka diskriminering och annan kränkande behandling samt undanröja hinder för allas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten.

Innehållsförteckning

Skolans arbete för lika rättigheter och lika möjligheter	2
Riktlinjer och rutiner för trakasserier och sexuella trakasserier	2
Modellen 4 steg	2
Undersökning	3
Reflektionsunderlag	3
Samtalsunderlag	3
Enkät	3
Observationer	3
Analys	3
Åtgärder	3
Uppföljning och utvärdering	3
Reflektionsunderlag	4
Samtal med barnen	5
Observation	5
Riktlinjer och rutiner	6
Trakasserier	6
Sexuella trakasserier	6
Kränkning av barn	6
Trygghetsteamet	6
Arbetsgång vid befarad kränkande behandling/diskriminering	6
Vad händer sedan	6
Dokumentation av det fortlöpande arbetet	7
Undersökning och analys (ht 2021)	7
Fritidshemmet	7
Arbetslag F-3	7
Arbetslag 4-6	7
Åtgärder (VT21)	8
Fritidshemmet	8
Arbetslag F-3	8
Arbetslag 4-6	8
Uppföljning av åtgärder (Vt21)	9
Fritidshemmet	9
Arbetslag F-3	9
Arbetslag 4-6	9

Skolans arbete för lika rättigheter och lika möjligheter

Arbetet grundar sig i de sju diskrimineringsgrundarna: kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder och annan kränkande behandling.

Riktlinjer och rutiner för trakasserier och sexuella trakasserier

I verksamheten ska det finnas riktlinjer där det tydligt beskrivs vad trakasserier och sexuella trakasserier innebär, var den utsatte kan vända sig och hur arbetet ska se ut. Detta ska finnas oavsett om verksamhetens undersökning finner behov eller inte.

Modellen 4 steg

I verksamheten genomförs ett fortlöpande arbete utifrån arbetsmodellen "4 steg". Utifrån modellen arbetar verksamheten fram förebyggande åtgärder mot diskriminering och annan kränkande behandling på förskolan. Arbetets fyra steg ska löpande dokumenteras.

Undersökning > Analys > Åtgärd > Följ upp och Utvärdering

Vad:
Det genomförda arbetet

Hur:
Observation, samtal och reflektionsunderlag

När:
Jan – delutvärdering
Maj – uppföljning och utvärdering

Vad:
Kartlägga risker och hinder, attityder normer och strukturer

Hur:
Observation, samtal och reflektionsunderlag

När:
September

Vad:
Förebyggande åtgärder

Hur:
Förebyggande arbete genomförs utifrån resultat av analyserna

När:
Oktober

Vad:
Orsaker – varför?

Hur:
Sammanställa och dra slutsatser

När:
Oktober

Undersökning

Under september/oktober genomförs samtal, reflektion och observationer i klasserna.

Reflektionsunderlag

Frågorna grundar sig i de sju diskrimineringsgrunderna där de vuxna svarar utifrån barnen på skolan.

Samtalsunderlag

Samtalen med barnen grundar sig på de sju diskrimineringsgrunderna och annan kränkande behandling. Samtala kring hur barnen upplever skolan.

Enkät

Alla elever fyller i trivselenkäten under december 2021. Eleverna ges på ett övergripande plan möjligheten att uttrycka åsikter om sin trygghet och sitt mående. Enkätens genomförande och struktur utgår ifrån att eleverna värderar olika påståenden med svarsalternativen alltid, oftast, sällan och aldrig. Svaren sammanställs i flera digitala rapporter baserade på klasstillhörighet eller verksamhetstillhörighet.

Frågorna är utformade att belysa olika aspekter i det förebyggande trygghetsarbetet på skolan och svaren utgör grunden i de kommande utvecklingsområdena och åtgärder. De elever som även har plats på fritidshemmet fyller i en separat enkät riktad mot dess verksamhet. Efter genomförd enkät går även mentorerna eller ansvarig pedagog igenom resultaten för respektive klass.

Observationer

Observationerna grundar sig på de sju diskrimineringsgrunderna och annan kränkande behandling och ska utgå från barnens verksamhet på skolan.

Analys

När kartläggningen (reflektioner, samtal, sammanställning av enkäten och observation) sammanställts analyseras orsakerna till upptäckta risker och hinder. Det handlar alltså om att reflektera, analysera och dra slutsatser om varför det ser ut som det gör.

Åtgärder

Genomföra de förebyggande åtgärder som krävs utifrån vad undersökningen och analysen visar. Dokumentera de konkreta åtgärder som ska genomföras. Arbeta utifrån de riktlinjer, rutiner och aktiva åtgärder som tagits fram.

Uppföljning och utvärdering

I januari och maj följer respektive arbetslag upp hur de följt riktlinjer, rutiner och aktiva åtgärder. Till nästa läsår används erfarenheterna tillsammans med en ny undersökning, för att skapa underlag till ny analys.

Reflektionsunderlag

1. Vilka risker och hinder kan du se i verksamheten för barnen som grundar sig på **kön**?
(Med kön avses här kvinnor, män, transsexuella, eller annat som kan relateras till individens kön)
2. Vilka risker och hinder kan du se i verksamheten för barnen som grundar sig på **könsöverskridande uttryck eller identitet**?
(Med könsöverskridande uttryck eller identitet avses här individer som inte identifierar sig som man eller kvinna, utan ser sig som transsexuell)
3. Vilka risker och hinder kan du se i verksamheten för barnen som grundar sig i **etnisk tillhörighet**?
(Med etnisk tillhörighet avses här olika nationaliteter, hudfärger, kulturer)
4. Vilka risker och hinder kan du se i verksamheten för barnen som grundar sig i **religion eller annan trosuppfattning**?
(Med religion eller annan trosuppfattning avses här till exempel kristendom och islam, men även ateism är en trosuppfattning)
5. Vilka risker och hinder kan du se i verksamheten för barnen som grundar sig i **funktionsnedsättning**?
(Med funktionsnedsättning avses här exempelvis nedsatt syn eller hörsel, allergier, svårt att gå, dyslexi. Kortare episoder som ett brutet ben, ångest eller depression som varar under en månad räknas inte som funktionsnedsättning enligt diskrimineringslagen, lagen kräver längre tid för att kalla det funktionsnedsättning)
6. Vilka risker och hinder kan du se i verksamheten för barnen som grundar sig i **sexuell läggning**?
(Med sexuell läggning avses här att du inte får behandla en människa annorlunda på grund av vem hen blir kär i)
7. Vilka risker och hinder kan du se i verksamheten för barnen som grundar sig i **ålder**?
(Med ålder avses här antal födelsedagar, du får inte behandla en människa annorlunda på grund av ålder)
8. Vilka risker och hinder kan du se i verksamheten för barnen som grundar sig på annan kränkande behandling?
(Otrygga platser? Hur fördelar pedagoger sig? Utesluts ur lek...)

Samtal med barnen

Arbetet ska ske i samverkan med barnen. Varje enskilt barn behöver inte delta utan samverkan kan ske med representanter. Syftet med samtalen är att pedagoger ska få syn på risker och hinder i verksamheten.

Förslag på samverkan med barnen:

- Samtal utifrån normkritisk litteratur eller bilder
- Trygghetsvandringar. Tillsammans i mindre grupper går eleverna runt och reflekterar samt exemplifierar var på skolan som de upplever som trygga respektive otrygga fysiska platser.

Observation

Syftet med observationerna är att upptäcka om det i barngruppen finns tecken på risker och hinder eller risker för arbetet mot diskriminering och annan kränkande behandling.

Ta hänsyn till miljö, material, samspel barn – barn, vuxen – barn.

1. Kön – har alla samma rättigheter och möjligheter?
2. Könsöverskridande uttryck eller identitet – råder ett vidgat normkritiskt förhållningssätt?
3. Etnisk tillhörighet – har alla samma rättigheter och möjligheter?
4. Religion eller annan trosuppfattning – har alla samma rättigheter och möjligheter?
5. Funktionsnedsättning – har alla barn möjlighet att delta på sina villkor?
6. Sexuell läggning – har alla samma rättigheter och möjligheter?
7. Ålder – ges alla möjligheten att delta på sina villkor?
8. Annan kränkande behandling - Otrygga platser? Hur fördelar pedagoger sig? Utesluts ur lek...

Riktlinjer och rutiner

Trakasserier

Trakasserier är ett agerande som kränker någons värdighet. För att omfattas av diskrimineringslagen måste det kränkande agerandet ha samband med någon eller några av diskrimineringsgrunderna.

Sexuella trakasserier

Sexuella trakasserier är av sexuell natur. Det kan handla om beröring, tafsande, skämt, förslag, blickar och bilder som är sexuellt anspelande och/eller nedvärderande.

Kränkning av barn

Kränkningar av barn kan förekomma i form av diskriminering eller kränkande behandling. Det är när ett eller flera barn missgynnas direkt eller indirekt, av skäl i någon annan form än genom en av de sju diskrimineringsgrunderna.

Trygghetsteamet

Sköllersta skolas trygghetsteam består av rektor, skolkurator och representanter samt suppleanter från arbetslag F-3, 4-6 och fritidshemmet. Trygghetsteamet träffas 2-4 gånger per månad och följer upp det pågående förebyggande och åtgärdande trygghetsarbetet på skolan. Alla pedagoger ska vända sig till trygghetsteamet om det uppstår ett ärende som de inte kan hantera och administrera på egen hand. Trygghetsteamet ansvarar för att översiktligt planera, följa upp arbetet och utvärderas plan för arbetet för lika rättigheter och lika möjligheter.

Arbetsgång vid befarad kränkande behandling/diskriminering

Den som utsätts för trakasserier eller sexuella trakasserier avgör vad som anses vara kränkande. Eftersom upplevelsen av trakasserier kan vara olika är det viktigt för eleverna att berätta vad de känner. Alla barn ska få hjälp och stöd i den aktuella situationen. Alla vuxna på skolan har ett ansvar i att agera i och motverka kränkande handlingar. Utred alltid händelsen på plats vid möjlighet!

Efter en bevittnad eller misstänkt kränkning ska detta anmälas digitalt till rektor via en länk till verksamhetsverktyget **Draftit**: <https://inloggad.draftit.se/public/kb-process-anmalan/?invitation=pBGmV%2bheMnqdTfdjW5pzZZXCFyq0jjoBbB3TVhC1PLljYwggTryBtA%3d%3d>

Vad händer sedan

Skolan har skyldighet att utreda alla anmälningar. Detta ska ske så snabbt och diskret som möjligt genom att tala med de inblandade, helst i samband med den misstänkta kränkningen.

Rektor beslutar efter mottagen anmälan om det är en kränkning eller ej. Är det en fastställd kränkning, delegerar rektor en eller flera ansvariga personer att fortsätta utreda eller följa upp ärendet tills att det är löst. Är det en kränkning av mycket allvarlig karaktär eller kräver flera personer för utredning och uppföljning kopplas trygghetsteamet in.

Information om att det är en pågående utredning ska nå alla inblandade. Det ska även informeras om vad utredningen gett när arbetsgivaren är klar. Huvudmannen ska informeras skyndsamt om de olika ärendena på skolan.

Dokumentation av det fortlöpande arbetet

Skolverkets nya krav från januari 2017 omfattar att arbetet med aktiva åtgärder har utvidgats till att omfatta **alla** diskrimineringsgrunder. Nytt är också en skyldighet att genomföra arbetet med aktiva åtgärder enligt ett övergripande ramverk. Det har också införts en skyldighet att ha riktlinjer och rutiner för verksamheten i syfte att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier. Kravet på en likabehandlingsplan har ersatts med ett allmänt krav på skriftlig dokumentation. Detta dokument, plan för kränkande behandlingar och diskriminering har förändrats under tiden som denna plan gäller. Det medför att de analysverktyg som används inte helt stämmer överens med hur den nya planen är utformad. I denna övergång gör skolan en tydlig plan med material ur tidigare arbetsätt.

Undersökning och analys (Ht 2021)

Resultatet bygger på svaren från trivselenkäter, observationer, utvecklingsamtal och enskilda samtal med eleverna i verksamheten.

Fritidshemmet

Resultaten från undersökningarna visar följande utvecklingsområden för fritidshemmet:

1. Eleverna behöver träna på att uttrycka sina tankar i olika sammanhang i verksamheten
2. Eleverna behöver träna sig i att vara delaktiga och utöva inflytande i olika sammanhang i verksamheten, med målsättning att de ska bli allt mer medvetna om när och vad de får vara med och påverka
3. Utöka arbetet med att främja elevernas kamratrelationer

Arbetslag F-3

Utifrån observationer och trivselenkätens resultat kommer arbetslag f-3 att kartlägga i vilka situationer flickor känner att de inte törs säga vad de tycker och tänker och i vilka situationer det uppstår. Arbetslaget skapar följande frågor där vi utifrån ålder och grupp väljer metod för att få svar, exempelvis genom appen Rate me, fyra hörn eller google:

1. Vågar jag prata inför klassen i klassrummet?
2. Vågar jag säga vad jag tycker och känner till mina klasskamrater på rasten eller lärande lek?

Arbetslaget utvärderar undersökningen och efterföljande diskussioner på arbetslagets konferens och skapar utifrån det en plan för fortsatt arbete.

Arbetslag 4-6

Analysen av trivselenkäten, observationer, utvecklingsamtal och enskilda samtal med eleverna i åk 4-6 påvisar att flertalet av eleverna känner sig trygga i skolan, på rasterna samt med sina lärare. De anser att de följer skolans trivselregler och även de klassrumsregler som gäller för respektive grupp. Eleverna upplever att de har en vuxen att vända sig till om de själva eller en kompis blir utsatta för någon form av diskriminerande behandling eller kränkning.

Övervägande andel av eleverna upplever att de känner sig trygga med att våga säga vad de tycker, tala inför gruppen samt fråga om de inte förstår.

Utvecklingsområden

Analysen visar en märkbar skillnaden gällande elevernas upplevelse av arbetsron i klassrummet. Eleverna i åk 4 och 5 anser att de ger sig själva och andra arbetsro, men de tycker inte alltid att det är arbetsro i klassen. Eleverna upplever vidare att de inte får vara med och bestämma över vissa delar av skolarbetet samt att de inte alltid tycker att skolarbetet är intressant och väcker deras nyfikenhet att lära sig mer.

Åtgärder (Vt 2022)

Fritidshemmet

Vad gäller utvecklingsområdet att våga uttrycka sina tankar och åsikter, kommer pedagogerna att dela upp eleverna i mindre grupper, så att det blir lättare att våga säga något. Eleverna ska träna på att turas om att få tala till punkt och lyssna på varandra, genom deltagande i olika aktiviteter och i lekar. Eleverna ska ges fler möjligheter att lära känna varandra över åldersgränser och därmed träna på att uttrycka sig i flera sammanhang.

Vad gäller utvecklingsområdet ökad upplevelse av delaktighet ska pedagogerna förtydliga när och hur eleverna har möjlighet att påverka sin dag. Vid samlingar finns möjlighet att säga sina önskemål. Mindre samlingar genomförs även där eleverna har möjlighet att uttrycka sig. Fritidshemmet genomför fritidsråd där det finns möjlighet att lyfta olika åsikter. Vidare har fritidshemmet en förslagslåda där eleverna kan lägga i önskemål och ett förslags/önsketråd där pedagogerna sätter upp elevernas önskemål med lov, sedan färgläggs det tillsammans med eleverna när önskemålet är uppnått.

Inom ramen för utvecklingsområdet att utveckla och främja kamratrelationer, ska pedagogerna genomföra fler observationer och samtal med barnen för att se vilka elever på individnivå som framför allt behöver utökad stöttning. Resultatet diskuteras och analyseras, och utmynnar i olika pedagogledda gruppaktiviteter i olika inbjudande miljöer.

Arbetslag F-3

Arbetslaget skapar utrymme och möjligheter i undervisningen för eleverna att göra sina röster hörda oavsett kön. Detta kan genomföras genom att eleverna anonymt kan få förklara sina upplevelser av olika situationer, genom digitala verktyg eller skrivna lappar som pedagogerna kan ta del av. De elever som inte själva kan uttrycka sig genom tal eller skrift ska få använda bildstöd för att kunna förklara/påvisa sina upplevelser av olika situationer. Viktigt att detta kontinuerligt följs upp av ansvarig klasslärare/mentor i respektive elevgrupp.

Vid klassråden ska samtliga elever ges möjligheter att kunna göra sig hörda, detta i syfte att elevernas upplevelse av delaktighet och möjlighet att påverka ska utökas. Det ska i varje klassrum, finnas en förslagslåda där eleverna kan lämna synpunkter på exempelvis arbetsmiljö, önskemål om rastaktiviteter eller önskemål om undervisningsinnehåll.

Arbetslag 4-6

På klassråden finns en stående punkt kring att diskutera arbetsmiljön i klassrummet. Detta i syfte att utveckla elevernas medvetenhet hur de själva kan vara delaktiga och därmed kan påverka sin arbetsmiljö i klassrummet.

I klassrummen ska det finnas en förslagslåda där eleverna kan komma med egna önskemål hur vi tillsammans kan skapa en bättre arbetsro i klassrummen. Eleverna kan även ge förslag på hur undervisningens innehåll kan utformas gällande vad de vill lära sig samt på vilket sätt. Detta i syfte

att dels väcka deras intresse för undervisningens innehåll och dels för att de ska känna sig delaktiga och kunna påverka.

Undervisande lärare ska tydliggöra för eleverna när de själva är med och påverkar undervisningens innehåll och upplägg, för att på så sätt synliggöra för eleverna att de ges möjlighet att påverka och vara delaktiga.

Vi vuxna ska vara synliga för eleverna och kontinuerligt samtala med dem, både i och utanför klassrummet, så att samtliga elever blir trygga med oss pedagoger och upplever att de har en vuxen att vända sig till. Vi synliggör våra klassrumsregler i respektive klass i syfte att främja en god arbetsmiljö och goda relationer inom undervisningens ramar. Dessa utvärderas vid varje klassråd för att eleverna ska påminnas och medvetandegöras om vikten att reglerna efterlevs.

Uppföljning av åtgärder (Vt 2022)

[Fritidshemmet](#) [datum, uppföljning av åtgärd]

[Arbetslag F-3](#) [datum, uppföljning av åtgärd]

[Arbetslag 4-6](#) [datum, uppföljning av åtgärd]